

ANTRACT

de

Sidonia Drăgușanu

Nici tânăr, nici bătrîn, nici blond, nici brun, dar în orice caz foarte însetat de cultură în toate împrejurările, iar în teatru, în mod special, și nu numai contra cost, în timpul spectacolului, ci și în pauzele dintre un act și altul: dovadă, întrebarea lansată direct, curajos, în plin foyer: — Ce este antiteatrul?

— Cum ce este antiteatrul? — s-a precipitat să răspundă o persoană simpatică (nu șterg cuvîntul și nu pun în loc antipatică, pentru că se leagă mai bine de subiect). Antimaterie, știu ce înseamnă? Să-ți explic: Antimateria este o materie ipotetică, în întregime construită din antiparticule. Clar?

— Destul de clar! Antiteatrul este deci, un teatru ipotetic, — nu se știe ce este, cum este, există niște ipoteze că ar fi așa și pe dincolo, că ar fi sau n-ar fi — dar cert este, că deși ipotetic, este construit din... Cum ai spus?

— Mă dezolezi, domnule, mă dezolezi! Să-ți dau un exemplu și mai concludent pentru a te face să înțelegi ce este antiteatrul! Antiparalelele, știi ce înseamnă? Citesc în privirea dumatăle o jalnică ignoranță! Să-ți explic: Antiparalelele sînt două linii drepte, care fără să fie paralele, formează cu o a treia unghiuri egale. E clar?

— Foarte clar: două linii drepte n-au nici un fel de obligație să fie și paralele între ele, așa că e chiar de nepătruns ostilitatea adevăratelor linii paralele, la adresa unor biete linii, care au nevoie de o a treia, ca să formeze împreună... Ce-ai spus că trebuie să formeze?

— Mă aduci la disperare, domnule, la disperare! Cum să te fac să înțelegi mai bine? Antiteatrul este — cum să-ți explic? — este ceva anti-teatru, dar care e totuși teatru. Clar?

— Mai mult decît clar! Antiteatrul se prefacă că e contra teatrului, vrea de fapt să-î ia locul, dar nu știe ce să pună în loc, și în cele din urmă îl înlocuiește tot cu un fel de teatru, care este...

— Mă aduci la sinucidere, domnule, la sinucidere! Un antijurnal, știu ce este?

— Un jurnal ca toate jurnalele, dar care își zice antijurnal... Ca și antimemoriile... Niște memorii ca toate memoriile... Simptomatic este însă că s-a simțit nevoia acestui anti — un fals protest! Deci, m-am alarmat degeaba: credeam că antiteatrul, asta, vrea să nu mai existe nici dramaturgie, nici actorie, nici regie, nici scenografie, nici butaforie, nici... Nici public, bineînțeles!

— Mă duci la crimă, domnule, la crimă! Antiteatrul este... cum să-ți explic?... este un curent novator! Necesari! Dictat de... cum să-ți explic?... de epuizarea tuturor mijloacelor de expresie la care a ajuns teatrul! Încă din 1903, poetul englez Yeats a spus că teatrul trebuie să fie renovat, în întregime. Iar Eliot, prin 1926, zice într-un eseu, că teatrul a atins un punct în care este necesară o revoluție a tuturor principiilor lui! E clar? Ce să-ți mai vorbesc de Jan Kott! El precizează: caracterul singeros, virulența, incoerența și amestecul genurilor la Dürrenmatt, caracterul epic la Brecht, noul Theatrum Mundi la Beckett —

toate aceste trei teatre sînt cu mult mai asemănătoare lui Shakespeare și moralei evului mediu, decît dramei secolului al XIX-lea, fie ea romantică sau naturalistă. Iar în acest sens și numai în acest sens, noul teatru poate fi numit antiteatru. E clar?

— Chiar prea clar! Dar în care sens și numai în care acest sens? Shakespeare a făcut și el antiteatru?

— Te ucid, domnule, te ucid! Cum să-ți explic ca să înțelegi? Ascultă: o trăsătură principală, izbitor de principală, a acestui teatru nou, este grotescul. Un grotesc care se substituie vechii drame și, deopotrivă, comediei de moravuri... Acest nou teatru...

— Se numește antiteatru?

— Nu mă întrerupe! Acest nou, teatru...

— Care e unul și același lucru, cu antiteatrul?

— Vei muri chiar în seara asta, domnule!... Așadar, acest nou teatru preia întreaga problematică a tragediei! Din absența tragediei, într-o lume tragică, se naște comicul, spune Maurice Regnault.

— Dacă nu sînt tragedii, de ce e o lume tragică?

— Domnule, fă-ți rugăciunea din urmă!... Și ca să-mi continui ideia: comicul, scrie Ionesco, în „Experience du théâtre”, este sentimentul absurdului și pare a fi mult mai deznădăjduit decît tragicul: comicul nu oferă nici o ieșire. E clar?

— Ingrozitor de clar: antiteatrul trebuie să fie deci, neapărat tragic! Ca să ne ofere o ieșire!

O detenătură puternică — nu ca de pistol, ci chiar de pistol — însetat de cultură, demn și fericit, s-a prăbușit pe covorul roșu din foyer, fără să scoată un singur țipăt: înțelesese pînă la capăt, ce este antiteatrul!

